NALEŻYTOŚĆ POCZTOWA OPŁACONA RYCZAŁTEM.

Rok V. Kraków, wtorek 10 stycznia 1922. Nr. 9.

NOWY DZIENNIK

Adres redakcyi i administracyi: Kraków, Orzeszkowej 7.
Nr. telefonu 279. — Konto czekowe Pocz. Kasy Oszczędn. Nr. 141.125
Wszelkie komunikaty należy nadsyłać wprost do Administracyi
Komunikaty przesłane Redakcyi nie będą uwzględnione.
Redakcya rękopisów nie zwraca.
Redaktor naczelny przyjmuje od 11½ do 12 w południe.

Cena Nru 20 M.

Prenumerata: w Krakowie i prowincyi mies. 470·—, kwart. 1410·— M
w Krakowie z odnoszeniem do domu . 530·— „ 1590·— „
Na prowincyi: z przesyłką poczt. 530·— „ 1590·— „
Za granicą: z przesyłką pocztową 650·—, „ 1950·— „
Ogłoszenia: Drobne ogłoszenia od wyrazu 10·— Mk., wiersz nonparel 1-szpalt. Mk 50. Nadesłane Mk 75·—. Wiersz nonparelowy 1 szp w tekście Mk 95·—, Wiersz nonp. 1 szpalt. na 1. stronie 120 Mk Gratulacye 500 Mkp. — Ceny ogłoszeń zagr. o 100% droższe.

Wybory do Sejmu wileńskiego.

Urzędowy wynik ogłoszony będzie 11-go bm.

Wilno, dnia 8 bm. PAT. W mieście panuje spokój zupełny. Straż wyborcza jest na swoich stanowiskach. Lokale wyborcze przepełnione.

Wilno, 8 bm. PAT. (godz. 16) W lokalach wyborczych załatwiono w tej chwili około 1000 wyborców, w każdym lokalu. Biura wyborcze będą czynne bez przerwy do godziny 22. Dotychczas według wszelkiego prawdopodobieństwa uzyskała przewagę lista trzecia, Polskiego Centralnego Komitetu Wyborczego. Dziś w nocy dokonane zostanie obliczenie urn, częściowe wyniki wiadome będą już jutro. Urzędowy wynik wyborów ogłoszony zostanie dnia 11 bm.

Przebieg wyborów na prowincyi.

Oszmiana. PAT. Panuje tu niezwykle podniosły nastrój, napływ wyborców jest bardzo duży. Żydzi wszędzie głosują.

Oszmiana. PAT. Nadeszłe tu popołudniu wiadomości z różnych wsi powiatu oszmiańskiego brzmią pomyślnie. Spodziewany jest wynik dający więcej niż 50 proc. dla Polski. Żadna wroga agitacya nie ujawnia się. Żydzi biorą liczny udział w głosowaniu, głosuje bardzo wiele kobiet.

Lida, dnia 8 bm. PAT. Lokale wyborcze przepełnione. Nastrój w mieście panuje podniosły.

Wasiliszki. PAT. Wszystkie wsie stanęły do wyboru.

Szczuczyn. PAT. (Pow. Lidzki). Białorusini i Żydzi wzięli tutaj udział w wyborach.

Ejszyszki (pow. Lidzki.). PAT. Niektóre wsie litewskie nie wzięły udziału w wyborach.

Łyntupy. PAT. Nastąpiło tu zderzenie pociągów z przyczyn dotychczas nie wyjaśnionych.

Korespondenci pism zagranicznych we Wilnie.

Wilno. PAT. Przybyło tu 27 korespondentów prasy polskiej i zagranicznej. Są wśród nich przedstawiciele „Excelsiora“, „Timesów“, nowojorskiego „Evening Post“, „Chicago Tribune“, „Petit Journal“, „Oeuvre“, „Petit Parisien“; „Eclair de Montpellier“ i innych.

Uchwały konferencyi w Cannes w sprawie gospodarczej odbudowy Europy.

Dopuszczenie Niemiec i Rosyi do nowej konferencyi finans.-ekonom.

Cannes. PAT. (Havas). Tekst rezolucyi przyjęty przez konferencyę jest następujący:

Mocarstwa sojusznicze wyrażają jednomyślnie pogląd, że

konferencya finansowo-ekonomiczna

winna być zwołana w pierwszych dniach marca. Wszystkie mocarstwa zainteresowane w niej nie wyłączając Niemiec, Austryi, Węgier, Bułgaryi i Rosyi, winny otrzymać zaproszenie w celu wysłania przedstawicieli na konferencyę. Mocarstwa reprezentowane w Cannes wyrażają zdanie, że konferencya ta stanowić będzie postęp na drodze ekonomicznego uregulowania stosunków w Europie środkowej i wschodniej, przytem kładą nacisk na to, by na owej konferencyi mocarstwa reprezentowane były przez swych premierów, tak, aby w ten sposób przyjęte na konferencyi zalecenia uzyskały autorytet zapewniając wprowadzenie ich w życie.

Wznowienie handlu międzynarodowego w Europie

i powiększenia źródeł dochodów wszystkich krajów jest niezbędne dla zwiększenia ilości rąk roboczych do pracy i zmniejszenia kryzysu ekonomicznego świata. Aby przywrócić normalne stosunki gospodarcze w Europie, niezbędne jest zjednoczenie wysiłków wszystkich narodów. Wysiłki skierowane być winny ku usunięciu przeszkód tamujących handel, ku udzieleniu poważnych kredytów państwom o słabej walucie i ku pozyskaniu dla współpracy wszystkich, celem wznowienia normalnej pracy, celem uzyskania wzrostu międzynarodowej produkcyi. Mocarstwa sprzymierzone uznają, że zasadniczo niezbędne warunki dla urzeczywistnienia tego planu mogą być sformułowane następująco:

Narody nie mogą rościć praw do narzucania zasad i systemów politycznych i gospodarczych innym narodom. Każdy naród ma prawo decydować dla siebie o takim systemie, który uzna za korzystny. Kapitał zagraniczny może być użyty dla udzielenia pomocy tylko wówczas, gdy kapitaliści cudzoziemscy otrzymają gwarancye, że ich dobro i prawa nie będą naszczuplone, a dochody z przedsiębiorstw przemysłowych będą zapewnione. Poczynania takie mogą być zastosowane wobec Rosyi i Niemiec wtedy, gdy Niemcy i Rosya zobowiążą się wypełnić następujące warunki:

1) Uznanie wszystkich długów i zobowiązań, które były i będą zaciągnięte i zagwarantowanie ich przez państwowe organizacye municypalne i inne organizacye publiczne, oraz uznanie zobowiązań restytucyi, odbudowy i odszkodowania interesów zagranicznych za szkody poniesione wskutek konfiskat i sekwestrów, 2) Ustawowe stwierdzenie prawa wykonywania zobowiązań zarówno handlowych jak i wszystkich innych. 3) Narody wszystkie ustalą, jakie mają być przyjęte środki wymiany i jaki system monetarny, aby w ten sposób zapewnić handlowi należne gwarancye. 4) Wszystkie narody muszą zobowiązać się do powstrzymania propagandy skierowanej przeciwko systemom politycznym, stosowanym w innych krajach. 5) Wszystkie kraje muszą się zobowiązać do powstrzymania kroków agresywnych w stosunku do krajów sąsiednich.

Postanowiono, że konferencya ekonomiczno-finansowa wezwie Włochy i Stany Zjednoczone przez wysłanie im zaproszenia do wzięcia udziału we wspólnej akcyi.

Genua miejscem zebrania konfer.

Cannes. PAT. Ag. Havasa: Międzynarodowa konferencya finansowo-ekonomiczna zbierze się prawdopodobnie w Genui.

Rzym. PAT. (Havas). Rząd włoski zaprosił Lenina na konferencyę ekonomiczną, która ma się odbyć w Genui (Wiadomość powyższa brzmi przedwcześnie. — Red. „N. Dz.“)

Rada najw. uznaje rząd sowietów.

BRIAND PODKREŚLA GOSPODARCZY CHARAKTER KONFERENCYI.

Paryż. PAT (Wied. Biuro Kor.) W „Echo de Paris“ pisze Petrinaux, że Rada najwyższa postanowiła uznać rząd sowiecki, jeżeli podjęcie stosunków handlowych z Rosyą jest niemożliwem bez tego warunku. Konferencya, która początkowo miała się nazywać gospodarczą, została na życzenie Brianda nazwana konferencyą gospodarczą i finansową, aby zaznaczyć, że w żadnym wypadku nie może być mowy o polityce. W ustępie, gdzie mowa jest o trudnościach politycznych dla handlu, wykreślił Briand skreślenie słowa „polityczne“.

10-ciomiesięczne moratoryum dla Niemiec?

Cannes. PAT. (Reuter). Konferencya uchwaliła udzielić Niemcom moratoryum według warunków, które mają być ustalone. Moratoryum ma objąć pewną część zobowiązań niemieckich.

Gdańsk. PAT. „Danziger Ztg“ donosi ze źródeł angielskich, że moratoryum przyznane Niemcom będzie miało termin 10-miesięczny i przesunie daty spłat przewidzianych na 15. stycznia i 15. lutego do października br.

Powołanie rzeczoznawców niemieckich do Cannes.

Cannes. PAT. (Havas) Briand zwrócił się do rządu Rzeszy o wysłanie do Cannes pełnomocników, którzy przedstawią swoje uwagi co do zdolności płatniczej Niemiec, a następnie zostaną poinformowani o decyzyi sprzymierzonych. Delegaci niemieccy mają przybyć do Paryża, a do Cannes zostaną wezwani dopiero po osiągnięciu porozumienia między rządami sprzymierzonych w kwestyi reparacyj, to znaczy nie wcześniej, niż za dwa dni.

Anglia zrzeka się części odszkodowań.

Cannes. PAT. (Havas) Obiegają tu pogłoski znajdujące potwierdzenie ze strony miarodajnej, że Anglia zrzeknie się z przypadających na nią odszkodowań niemieckich 400 milionów marek w złocie.

Francusko-angielski układ gwarancyjny.

Przeciw zaatakowaniu Francyi przez Niemcy.

Londyn. PAT. (Havas). Dzienniki donoszą z Cannes, że Lloyd George i Briand rozpoczęli rokowania w sprawie zawarcia układu angielsko-francuskiego, któryby gwarantował pokój Europy i przewidywał pomoc wojsk angielskich w razie zaatakowania Francyi przez Niemcy.

Frazesy p. Strassburgera.

Kraków, 9 grudnia.

Z okazyi ankiety noworocznej „Czasu" ubolewa kierownik ministerstwa przemysłu i handlu pan Strassburger, że „dotychczas ani jako dostawy swoich produktów, ani jako odbiorcy zagranicznych towarów, ani wreszcie jako pośrednicy w handlu międzynarodowym nie odgrywamy dostatecznie poważnej roli. Pragnąłbym dla Polski nie samowystarczalności, ale czynnego udziału w międzynarodowym obrocie, towarowym, gdyż tylko w ten sposób możemy utrwalić i wzmocnić nasze stanowisko polityczne".

Takie są życzenia p. Strasburgera — jak atoli zachowuje się wobec naszego handlu zagranicznego rząd, w którym również p. Strasburger bierze udział? Nasza produkcya surowców i ich wywóz napotyka na ogromne trudności wskutek różnych ograniczeń stosowanych z reguły przez niższe władze. Któremu bowiem z przedstawicieli solidnych firm opłacałoby się siedzieć w rozbawionym syrenim grodzie i okolnemi drogami szukać dostępu do różnych referentów, celem uzyskania pozwoleń wywozu? Uniemożliwienie importu do nas wskutek wysokiego mnożnika celnego spowoduje, że państwa ościenne nasze rynki ominą. Cośmy właściwie zrobili w Polsce dla odegrania dostatecznie poważnej roli w handlu międzynarodowym? Rząd nasz zawarł umowę handlowa z Francyą wysoce dla nas szkodliwą — ze względów politycznych atoli wskazaną — dotychczas jednak nie postarał się o ratyfikacyę tej umowy. Umowa z Czechami to dziwoląg — z którego nie będziemy mieli najmniejszej pociechy.— Linii kolejowych naszych dla celów tranzytu jeszcze nie oddaliśmy za jedynym wyjątkiem dla handlu z Rumunią.

P. Strasburger pragnie, abyśmy wzięli czynny udział w handlu międzynarodowym jako dostawcy naszych produktów. Przecież chyba nikt nie posądza p. Strasburgera, że jest tak naiwnym, by myślał, że my nasze produkty fabryczne wysłać potrafimy do Niemiec, Anglii, Czech i Francyi ect. Moglibyśmy wysłać olbrzymie ilości na ten rynek, którego potrzeby znamy, dla którego nie potrzeba okrętów ani długich przygotowań, o tem jednak właśnie rynku wstydliwie milczy nasz minister. Nasz rząd, dotychczas uprawia strusią politykę, ignorując sowiety, bo.. Francya nie raczyła jeszcze nawiązać stosunków z Sowdepią. A tymczasem Anglia, Niemcy, Czechy i Austrya — od miesięcy wytężają wszystkie swoje siły w kierunku nawiązania stosunków z naszym najbliższym sąsiadem. Sąsiad ten jest odbiorcą towarów zagranicznych na wielką skalę a my — bawimy się w grand seugnierów i dajemy się ubiedz innym. Sowiety importowały:

w I kwartale 1921 roku 2962 tysięcy pudów
w II kwartale 1921 roku 8407 tysięcy pudów
w III kwartale 1921 roku 24218 tysięcy pudów
towarów zagranicznych.

Co prawda były w tych ilościach też artykuły spożywcze, opał, metale, papier i produkty zwierzęce, ale były również artykuły odzieżowe chemikalia etc. Z drugiej strony Sowiety wywiozły w I kwartale 167 tysięcy pudów, w II kwartale 2135 tysęcy pudów, w III kwartale 2979 tysięcy pudów, drzewa, futer, szczecin, manganu, asbestu smoły. Są to wszystko artykuły wartościowe w handlu międzynarodowym.

Jeżeli zapytamy, co skłania nasz rząd — do utrudniania naszego handlu z sowietami, to możemy znaleść odpowiedź w wynurzeniach pewnego poważnego przemysłowca w warszawskim „Przeglądzie Wieczornym". „Rząd" — mówi ten pan — nie chciałby, by do handlu Polski — z Rosyą wmieszały się, nie polskie elementa".

Czy to nie wystarcza?

130 milionów nagich i bosych, głodnych i zmarzłych ludzi ma potrzeby, a my, ich najbliżsi sąsiedzi — spokojnie dajemy sobie ten interes odebrać — dla głupiej frazeologii endeckiej.

Pomyślna konjunktura, która trwała u nas do końca września, nie była wywołaną tylko nagłym wzrostem potrzeb w kraju. Wiadomem jest, że różne towary masowo szły od nas na Wschód, gdzie przez zieloną granicę przemycano je do Rosyi. Obroty te wynosiły „tylko 4 miliardy miesięcznie", a mogły się jeszcze zmienić, powiększyć i zatrudnić dostatecznie nasz przemysł, handel i państwowe przedsiębiorstwa jak kolej, pocztę i telegraf.

Rząd zatem przez zatamowanie handlu zagranicznego — a nie baissa na obce waluty — spowodował zastój, a jak ten zastój głęboko wstrząsnął dobrobytem naszych „zbogaconych" kupców, dowiemy się, gdy przyjdzie do płacenia daniny.

Niechaj pan Strasburger lepiej to, co napisał w „Czasie codziennie powtarza swoim kolegom — ministrom, i niech doda, że obecna polityka celna i zamknięcie handlu ze Wschodem, nietylko godzi w handel i przemysł ale też niebawem odbije się na kasach skarbowych!

Rafał Pfeifer.

Gospodarka pieniężna w Niemczech.

Niezwykłe wahania kursu marki wywołały nadzwyczajne komplikacye w życiu gospodarczem Niemiec. Prasy drukarskie pracują intensywnie; w obiegu jest coraz więcej pieniędzy papierowych. Inflacya pociąga za sobą wzrost cen, co przyczynia się do większego zapotrzebowania gotówki; w ten sposób wytworzyło się błędne koło w państwie.

Od dnia 30 czerwca do 30 listopada r. 1921 ilość będących w obiegu pieniędzy papierowych wzrosło o 24 miliardów mk., czyli przeciętnie o 4,8 miliardów marek niemieckich miesięcznie. Przytoczona tablica wskazuje, że wrzesień, październik i listopad były miesiącami rekordowemi:

Banknoty i asygnaty pożyczkowe:

30 czarwca	84,07 miliardów mk.
31 lipca	85,75 miliardów mk.
31 sierpnia	87,91 miliardów mk
30 września	9100 miliardów mk
31 października	98,84 miliardów mk.
7 listopada	99,81 miliardów mk.
15 listopada	102,28 miliardów mk
23 listopada	103,54 miliardów mk.
30 listopada	108,27 miliardów mk.

Z powyższego wynika, że we wrześniu wypuszczono pieniędzy papierowych za 4,08 miliardów mk., w październiku 4,85 i w listopadzie 9,43 miliardów marek. Wogole listopad był pod względem inflacyi najgorszym miesiącem w Niemczech.

Ogólnie przypuszczają, że właśnie ta okoliczność wywołała katastrofalny spadek kursu marki niemieckiej, podejrzewając nawet, że był to jeden ze środków dyplomacyi niemieckiej w celu osiągnięcia ulg ze strony sprzymierzonych.

Z przytoczonych jednak poniżej tablicy wynika, że deprecyacya marki niemieckiej postępowała o wiele szybciej niż przyrost pieniędzy papierowych:

	Indeks inflacyi	Indeks walutowy
30 czerwca	1,0	100,0
31 lipca	102,6	117,5
31 sierpnia	107,1	118,8
30 września	112,8	154,0
31 października	118,0	237,[illegible]
30 listopada	126,0	241,0

Gdzie należy szukać przyczyny tak szybkiej deprecyacyi marki niem. w porównaniu z powolnym stosunkowo przyrostem pieniędzy papierowych? Jedni tłumaczą to szaloną spekulacyą, paniką tłumów, nabywających walutę zagraniczną itp. Bez wątpienia przytoczone czynniki odgrywają tu ważną rolę, są jednak następstwem, a nie przyczyną katastrofalnego stanu marki.

Czy Niemcy zdolne są do wypełnienia swych zobowiązań? Katastrofalny stan marki niemieckiej świadczy, że wątpliwem jest, czy będą w stanie uczynić to. Znamiennem jest, że mimo olbrzymiego wzrostu wywozu towarów z Niemiec, bierność bilansu handlowego wzrasta co miesiąc. Niemieckie zakłady i fabryki nie mogą nadążyć z wykonaniem obstalunków, produkcya jest olbrzymia, naród pracuje gorączkowo i mimo to państwo nie może związać końca z końcem. Powyższą sytuacyę ilustrują następujące liczby:

	wwóz przewyższa wywóz towarów (w milionach marek):
Maj	0,93
Czerwiec	0,98
Lipiec	0,87
Sierpień	2,73
Wrzesień	3,15
Październik	4,20
Razem	12,36

Dział gospodarczy.

Targ Poznański. II Targ Poznański odbędzie się na wiosnę br. w czasie od 12 do 27 marca włącznie. Wystawcą może być każdy obywatel Rzeczypospolitej polskiej łącznie z ziemią Wileńską, Górnym Śląskiem i Gdańskiem musi jednakże mieć swoje przedsiębiorstwo na terenach wymienionych. Zgłoszenia należy przesyłać do Miejskiego Urzędu Targu Poznańskiego najpóźniej do dnia 1 lutego br. Jak wiadomo Targi Poznańskie mają być przeglądem wyrobów przemysłu polskiego, przeto jest rzeczą bardzo wskazaną, aby na obecnie mającym się odbyć Targu Małopolska była lepiej i okazalej reprezentowana niż to miało miejsce na zeszłorocznym Targu poznańskim.

Sz. An-ski. (Przedruk, przekład i wystawienie wzbronione).

Na pograniczu dwóch światów.

(DYBUK)

Legenda dramatyczna w 4 aktach.

Przekład Maksymiliana Korena.

(18)

REB EZRYEL

(rozmawia cicho z reb Szymszonem i sędziami, wstaje i bierze laskę do ręki).

Sąd Sprawiedliwości po wysłuchaniu obu stron wydaje wyrok: Skoro nie wiadomo, czy w chwili podania ręki między Nyssenem synem Ryfki a Senderem synem Heni, niewiasty ich były brzemienne i nosiły już płód w swym żywocie, skoro — dalej — wedle świętej Tory naszej pozbawioną jest mocy a ważności umowa o rzecz jeszcze nie stworzoną, — nie możemy orzec, że Sender winien był dotrzymać słowa. Gdy jednak w niebie umowę przyjęto, a w sercu syna Nyssenowego zaszczepiono myśl, że córka Sendera jest dlań przeznaczoną, gdy dalsze postępowanie Sendera ściągnęło wielkie nieszczęście na Nyssena i syna jego Sąd orzeka, iż Sender połowę swego majątku ma rozdać ubogim, a nadto obchodzić każdą rocznicę śmierci i odmawiać kadisz po Nyssenie synu Ryfki tudzież po synu jego jak po własnych potomkach. (Pauza) Sąd Sprawiedliwości prosi umarłego Nyssena syna Ryfki, aby Senderowi wszystko przebaczył. I jeszcze o to go prosi: niechaj jako ojciec rozkaże synowi, aby tenże opuścił ciało dziewicy Lei córki Chany, aby nie uschła gałąź rodnego drzewa Izraela. A Wszechmocny okaże dobrotliwą łaskę Nyssenowi synowi Ryfki i jego wyklętemu, błędnemu synowi.

WSZYSCY

Amen! (Pauza)

REB EZRYEL

Umarły Nyssenie synu Ryfki, zali słyszałeś wyrok Sądu? (przerażająca pauza) Senderze synu Heni! Czy słyszałeś? Czy przyjmujesz wyrok?

SENDER

Tak, przyjmuję.

REB EZRYEL

Nyssenie synu Ryfki, Sąd Tory między tobą a Senderem skończony. Teraz wrócić musisz na miejsce odpoczynku twego. A my stanowimy, byś po drodze nie ukrzywdził ni istoty ludzkiej, ni żadnego innego stworzenia. (Pauza). Michael każ zdjąć chustę i podać wodę.

(Michael woła dwóch ludzi, którzy zdejmują prześcieradło. Reb Ezryel zakreśla na podłodze krąg, w tem samem miejscu co poprzednio, ale z prawej ku lewej. Przynoszą miskę z konewką, wszyscy obmywają ręce).

Sender, czy ojcowie przyjechali?

SENDER

Snać nie przyjechali, bo turkotu jeszcze nie słyszałem.

REB EZRYEL

Wyślij przeciwko nim jeszcze jednego jeźdźca, aby co sił pędzili. Przygotuj baldachim i sprowadź grajków. Każ przybrać kalę w szaty weselne, bo skoro jeno dybuk ciało jej opuści, poprowadzimy ją do ślubu. Gdy dokonamy, dokonanem będzie!

(Sender wychodzi. Reb Ezryel zdejmuje i składa talis i tefilin)

REB EZRYEL

(cicho do dwóch dajonim)

Azaliście zrozumieli, że umarły Senderowi nie przebaczył?

1. i 2. DAJONIM

(cicho, zdjęci grozą)

Zrozumieliśmy.

REB SZYMSZON

Azaliście zrozumieli, że umarły wyroku nie przyjął?

Zarząd Targów dokłada wszelkich starań, aby usunąć wszelkie wadliwości i usterki jakie wkradły się na pierwszym Targu.

Wywóz ptactwa. Urząd przywozu i wywozu postanawia nie pozwolić do d. 1 kwietnia br. na wywóz zagranicę gęsi i indyków. Kur wolno będzie do tego czasu wywieźć 30000. Zające i sarny uważane są za przedmioty zbytku, które wolno wywozić bez ograniczeń. Czy to jednak nie przyczyni się do grasowania kłusownictwa i wytępienia u nas zwierzyny?

Nowa fabryka papieru w Polsce. W Bielsku powstaje fabryka papieru i wyrobów z papieru.

Konsulat Czesko-Słowacki we Lwowie. Konsulat Republiki Czesko-słowackiej we Lwowie zawiadamia, że rozpoczął swoją urzędową działalność z dniem 1 stycznia 1922. W zakres urzędowej działalności Konsulatu wchodzi województwo Lwowskie, Stanisławowskie i Tarnopolskie. Adres Konsulatu: ul. 3 Maja 2.

Eksport z Ukrainy. Według raportu Radcy handlowego przy Poselstwie Polskiem w Charkowie „Wnięsztorg" ukraiński ma przygotować dla eksportu większej ilości konopi, szczeciny, skór bydlęcych, końskich, źrebięcych, kozich i owczych, jelit, chmielu, wełny, drzewa budulcowego, futer, skórek, puchu i pierza, ziół leczniczych, olejku eterowego, włosia końskiego, rogów i kopyt, galganów, włosia krowiego, łomu żelaznego, rudy żelaznej i manganowej, sody, soli, kadinu i fosforytów. Wszystkie tranzakcye handlowe zawierają oddziały „Wniesztorga" przy ukraińskich placówkach zagranicznych. Przedstawicielem „Wniesztorga" ukraińskiego w Polsce jest p. Churgin, Radca handlowy przy Poselstwie Ukraińskiej Republiki w Warszawie, ul. Jasna hotel „Wiktorya".

Wzrost kapitałów akcyjnych w Austryi. „Neue Freie Presse" zwraca uwagę na olbrzymi wzrost kapitałów zakładowych w bankach wiedeńskich. Niektóre z banków w krótkim czasie wypuszczały dwukrotnie nowe akcye na setki milionów, tak, że obecnie kapitał zakładowy banku wiedeńskiego wynosi przeciętnie około 1 miliarda kr. Tłomaczy się to tem, że deprecyacya korony wywołała znaczne zapotrzebowanie gotówki u kupców przemysłowców i organów państwowych.

Większość świeżo wypuszczonych akcyi pozostała w państwie, jednakże dla pokrycia większej ich ilości niektóre banki uciekły się do kapitałów zagranicznych, jak niemieckich, amerykańskich, holenderskich i włoskich.

Austryacki przemysł budowy maszyn. W austryackim przemyśle budowy maszyn praca wre w pełni. Eksport w tej dziedzinie przemysłu tak się powiększył, że tylko jedna trzecia fabryk pracuje dla zaspokojenia potrzeb wewnętrznych. Największy ruch panuje w fabrykach, wyrabiających środki lokomocyi i przyrządy elektryczne.

Fabryki parowozów i wagonów doprowadziły produkcye do punktu kulminacyjnego. Powiększył się również eksport narzędzi rolniczych, nabywanych przez państwa bałkańskie, Włochy, Holandyę i Rosyę.

Wielkość pocztówki. Międzynarodowy Zarząd Pocztowy przypomina, że pocztówki, korzystać mające z prawa międzynarodowego obrotu według opłat pocztówkowych, nie mogą mieć wymiarów większych niż 9 × 14 centymetrów. Pocztówki większe podlegać będą opłacie dodatkowej.

Poparcie współdzielni mieszkaniowej. Ministeryum pracy i opieki społecznej komunikuje:

W dobie obecnej wznowienie ruchu budowlanego przez osoby prywatne jest mało prawdopodobne ze względu na wysokie koszty budowania. Jedynemi organizacyami, któreby mogły się podjąć wznoszenia domów są zrzeszonia, oparte na samopomocy.

Ministeryum pracy i opieki społecznej, do którego zakresu działalności należą sprawy opieki nad bezdomnymi oraz popieranie stowarzyszeń i związków o charakterze samopomocy, udziela porad i wszelkich ułatwień przy zakładaniu, organizowaniu i prowadzeniu kooperatyw mieszkaniowych dla osób pracujących bądź umysłowo, bądź fizycznie.

Organizatorowie takich współdzielni znajdą w ministeryum pracy i opieki społecznej poparcie ich usiłowań przy zabieganiu o otrzymanie terenu, pożyczek, gwarancyi prawnych i możliwych ulg ze strony władz państwowych i komunalnych.

Zainteresowani zwracać się mogą w tych sprawach do departamentu opieki społecznej przy ministeryum pracy i opieki społecznej, plac Dąbrowskiego nr. 5.

Kredyty na budowę domów mieszkalnych w Austryi. Prócz wyasygnowanych już 500 mil. kr. na budowę domów mieszkalnych rząd przeznaczył na ten cel nowych 500 milionów. Pożyczka wypuszczona przez m. Wiedeń dała dotąd 400 milionów. Rozpoczęto budowę 1303 kamienic z 5295 mieszkaniami, z których ukończono już 369 domów, mających 1441 mieszkań.

W jaki sposób Bolszewicy handlują z Europą. Ekonomiczeskaja „Żiźń" drukuje rozmowę z zastępcą komisarza handlu zewnętrznego, Leżawa, który świeżo powrócił z zagranicy. Opowiada on, że widoczne już są postępy sowieckiego handlu zagranicznego, specyalnie w Niemczech, gdzie niema ani jednej większej firmy, któraby nie dążyła do nawiązania stosunków handlowych z Rosyą. „Mamy zapewniony zagranicą kredyt, mówił Leżawa — tak przy zamówieniach, jak i operacyach bankowych. Jednakże rząd niemiecki przewleka sprawę nawiązania stosunków ekonomicznych; nasze przedstawicielstwo w Berlinie mieści się w niewymownie ciasnym lokalu, a wszystkie nasze w tej sprawie zażalenia do rządu niemieckiego nie dały żadnych wyników. Sprawami ekonomicznemi w Rosyi interesuje się bardzo Czecho-Słowacya i Austrya, pewną przeszkodę stanowi tu nieunormowana komunikacya. Zamówienia nasze w Niemczech dotyczą głównie przemysłu elektrotechnicznego, chemicznego i budowy maszyn. W Anglii koncentrujemy nasze zakupy żywnościowe i sprowadzamy nasiona. W skład międzynarodowego związku kooperatyw weszli przedstawiciele centrsojuzu, Krasin i Połowcew. Rokowania z jeneralnym sekretarzem tego związku i z zarządem londyńskiego kooperacyjnego związku zakupów hurtowych doprowadziły do porozumienia w sprawie organizacyi związku zamówień hurtownych i międzynarodowego banku kooperatyw.

Inicyatywa wyszła ze strony centrsojuza.

Podwyższenie taryfy kolejowej w Czecho-słowacyi. Od stycznia 1922 r obowiązuje w Czecho-Słowacyi podwyższona taryfa pocztowa dla korespondencyi wewnętrznej i zagranicznej.

Pożyczka angielska dla Czecho-Słowacyi. „Narodni Listy" dowiadują się, że konsorcyum banków angielskich udzieliło Czecho-Słowacyi pożyczki w ilości 5 mil. f. szterl., co w walucie czesko-słowackiej stanowi 1 i pół miliarda kr. cz.

Podwyższenie taryfy pocztowej w Czecho-słowacyi. Od 1 stycznia 1922 r. na niektórych liniach kolejowych w republice obowiązuje nowa o 100 proc. podwyższona taryfa kolejowa dla biletów pojedynczych i o 50 proc. biletów miesięcznych.

Ciekawe wiadomości.

Telefon bez drutu dokoła ziemi. W tych dniach odbyła się pierwsza rozmowa telefoniczna za pomocą fal hertzowskich między Anglią a Australią. Zdaje się jednak, że wkrótce umożliwione będą jeszcze dalsze rozmowy telefoniczne, bodaj, że dokoła kuli ziemskiej.

Do osiągnięcia tego ma służyć wykończona obecnie w Cefu, w pobliżu Carnarvonu (Walia), olbrzymia stacya iskrowa, przystosowana specyalnie do rozmów telefonicznych na wielką odległość. Stacya ta ma być niebawem oddana do użytku publicznego.

O rewizyę przedślubną. W Stanach Zjednoczonych Ameryki Północnej szerzy się coraz bardziej propaganda w sprawie wprowadzenia ustawy o przymusowej rewizyi przedślubnej. Niektóre Stany przeprowadziły już u siebie tego rodzaju prawo. Polega ono na tem, iż kandydaci i kandydatki do stanu małżeńskiego muszą przed zawarciem związku ślubnego poddać się ścisłej rewizyi u jednego z upełnomocnionych przez państwo lekarzy co do stanu swego zdrowia. Idzie głównie o tego rodzaju choroby, które przechodzą na potomstwo, jak gruźlica choroby weneryczne, epilepsya i in. Osobie dotkniętej którąkolwiek z tych chorób nie wolno, pod surową odpowiedzialnością, wydać świadectwa o dobrym stanie zdrowia, bez tego zaś nie wolno, pod groźbą wielkiej kary, żadnemu urzędnikowi stanu cywilnego zalegalizować związku małżeńskiego. Prawo to ma na widoku zdrowie przyszłych pokoleń. W tych Stanach, gdzie już obowiązuje, ujawniły się jego skutki przedewszystkiem w znacznem zmniejszeniu się śmiertelności wśród niemowląt jednorocznych. Obecnie różne towarzystwa społeczne, lekarskie, hygieniczne i inne, w sprawie tej zainteresowane, domagają się rozciągnięnia ustawy o przymusowej rewizyi przedślubnej, na całe Stany Zjednoczone.

---

1. i 2. DAJONIM

Zrozumieliśmy.

REB SZYMSZON

Azaliście pojęli, że na słowa reb Ezryela nie odpowiedział amen?

1. i 2. DAJONIM

Pojęliśmy.

REB SZYMSZON

O, to zły znak.

1. i 2. DAJONIM

To zły znak.

REB SZYMSZON.

Patrzcie, jaki reb Ezryel wzburzony, jak mu ręce drżą (pauza). Spełniliśmy nasz obowiązek, chodźmy...

(dajonim wychodzą niespostrzeżenie. Reb Szymszon gotuje się również do wyjścia).

REB EZRYEL

Rabbi. Zostańcie, aż dybuk wynijdzie, udzielicie ślubu (Reb Szymszon westchnął, spuścił głowę, siadł na uboczu; ciężka pauza). Rybono szel olam! Niezbadane i cudowne są drogi Twoje. Ale moją drogę oświeca przecież płomię świętej woli Twojej i z niej nie zejdę... (podnosi głowę) Michael czyś wszystko przygotował?

MICHAEL

Tak, rabbi.

REB EZRYEL

Niech wprowadzą dziewicę. (Sender i Frade wprowadzają Leę w białej sukni ślubnej i w czarnym płaszczu, zarzuconym na ramiona i sadzają ją na kanapie. Reb Szymszon siada obok reb Ezryela). Dybuk! W imieniu przełożeństwa zboru, tu obecnego, w imieniu świętego zgromadzenia, w imieniu wielkiego Synhedryonu w Jeruzalajim ja Ezryel, syn Hadassy po raz ostatni rozkazuję ci, abyś opuścił ciało dziewicy Lei córki Chany!

LEAH (DYBUK)

(stanowczo)

Nie wyjdę.

REB EZRYEL

Michael! Przywołaj ludzi, przynieś śmiertelne koszule, szofary, czarne gromnice (Michael wychodzi i wraca z piętnastu ludźmi, między nimi Meszulach. Przynoszą koszule, szofary i gromnice) Wyjmijcie Tory! (Michael wyjmuje siedm rodałów Tory i rozdaje siedmiu ludziom, potem rozdziela siedm szofarów) Krnąbrny duchu! Skoro nie poddajesz się rozkazowi naszemu, wydaję cię duchom wyższym, aby cię przemocą wydobyły... Dmijcie tekiah! (dmą tekiah).

LEAH (DYBUK)

(porwała się z miejsca, rzuca się, krzyczy)

Puśćcie mnie! Nie szarpcie mnie! Nie chcę! Nie mogę!

REB EZRYEL

Skoro wyższym duchom nie starczy mocy, by opór twój przełamać, wydaję cię duchom średnim, ani dobrym ani złym, aby cię wydobyły okrutną władzą swoją. Dmijcie szewarim! (Dmą szewarim).

LEAH (DYBUK)

(ostatkiem sił)

Biada mi! przeciw mnie sprzysięgły się wszystkie moce świata. Ciągną mnie najstraszliwsze duchy, co nie znają litości; przedemną stoją święci i sprawiedliwi a pośrodku nich dusza mego ojca i rozkazują, bym ją opuścił. Ale jak długo iskra siły tlić będzie we mnie, będę walczył i nie wyjdę.

(C. d. n.)

Kronika telegraficzna.

Cannes. PAT. Ag. Havasa: Komisya rzeczoznawców obradowała nad kwestyą odszkodowań. W toku obrad ujawniła się skłonność do przyznania Belgii większej części odszkodowań, aniżeli to było projektowane, skutkiem czego suma, wymagana od Niemiec zostanie podniesiona. W każdym razie interesy Francyi zostaną uwzględnione w całej pełni.

Budapeszt. PAT. Węg. Biuro Kor. Wczoraj popołudniu odbyła się narada w prezydyum rady ministów pod przewodnictwem prezydenta ministrów Bethlena. Przedmiotem narad było przygotowanie materyału do konferencyj, mających się rozpocząć w najbliższym czasie z Austryą.

Belgrad. PAT. (Havas). Przybyła tutaj misya kemalistów domagająca się uznania rządu angorskiego przez Jugosławię.

Waszyngton. PAT. Ag. Havaś Kwestya Szantungu została odroczona na czas nieograniczony, a to z powodu, że ani delegaci japońscy, ani chińscy nie byli skłonni do ustępstw.

Dublin. PAT. (Reuter). Dail Eirean przyjął układ londyński 64 głosami przeciwko 37.

Dublin. PAT. (Havas). W związku z ratyfikacyą traktatu londyńskiego de Valera zgłosił definitywnie swoją dymisyę.

Waszyngton. PAT. (Havas). Przedstawiciele Francyi, Anglii, Japonii, Włoch i Stanów Zjednoczonych przyjęli propozycyę amerykańską zakazującą używania gazów trujących w wojnie.

Nakładem Gal. Sp. Wydawniczej. Red. nacz. Dr Ign. Schwarzbart. Red. odpow.: Maks Feldman Nowa Drukarnia Dziennikowa, ul. Orzeszkowej 2.